

REFORMFÖRSLAG

Stoppa utslagningen – skolan ska ge varje elev goda livschanser

Av reformgruppen för utbildning: Niels Paarup-Petersen (ordförande), Mattias Johansson, Madelaine Jakobsson och Caroline von Seth.

Mål och förslag är reformgruppens egna.

Samhällsanalyserna som ligger till grund för reformförslagen finns här:

<https://www.centerpartiet.se/samhallsanalyser>

Svensk skola – en utslagningsmaskin

Det finns idag en klyfta som skär rakt igenom den svenska skolan. Där den grupp elever som kommer från studieovana hem, som har möjlighet att få hjälp med läxorna och går på en skola med behöriga lärare, får en skolgång i världsklass. Medan de elever som kommer från studieovana hem, bor i glesbygd eller som inte har svenska som modersmål, ofta slås ut i dagens skola.

År 2024 lämnade närmare 20 000 elever grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Det motsvarar cirka var sjätte elev, vilket är unikt ur ett internationellt perspektiv. Sverige har tio gånger fler elever som lämnar grundskolan utan behörighet än Norge och Danmark, vars Pisa-resultat är i nivå med Sveriges. Dessutom lämnar var femte elev gymnasiet med ofullständiga betyg. Detta får ödesdigra konsekvenser för den enskilda eleven, men även för samhället i stort. Det motverkar livsresor, ökar utanförskapet, och hindrar företag att växa. Det är inte värdigt ett land som Sverige.

Det finns flera faktorer som orsakar utslagningen. Skillnaderna mellan elevers förutsättningar att klara skolan har vuxit och skolans möjligheter att ge dessa elever stöttning har blivit alltmer begränsade. De elevgrupper i skolan där andelen obehöriga är som störst är nyanlända invandrare, samt elever med bristande språklig förmåga. Elever som under skoltiden uppvisar problematisk frånvaro, slås också ut i större utsträckning. En stor andel av dessa är elever med Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, NPF. Trots att det finns bra kartläggningsverktyg att tillgå, uteblir ofta stöd och uppföljning.

En bidragande orsak till att så många elever inte klarar skolan idag är att lärare saknar verktygen för att ge varje elev chansen att lyckas. Klasserna är ofta för stora för att ge varje elev individuell stöttning och en alltför stor del av undervisningstiden går åt till att hålla ordning i klassrummet. Det får särskilt stora konsekvenser för de elever som är i extra behov av stöd och lärarnas hjälp.

Skolsystemet i sig skapar också en större utslagningsmaskin. Oavsett hur mycket pengar vi lägger på skolan, hur många lärare vi än anställer eller hur effektiva stödverktygen blir kommer utslagningen alltid att vara stor på grund av vårt skolsystem. Detta beror på vårt bakåtvända betygssystem som bedömer utifrån elevens svagaste sida och att skolsystemet idag är tolerant mot oseriösa aktörer.

Svensk skola levererar ofta bra. Men den levererar också en stor utslagning. Särskilt för de som är födda utomlands, som bor i glesbygd eller som behöver extra stöd. Det måste få ett slut. Lärarna måste få de förutsättningar som krävs för att göra sitt jobb och varje elev måste få den stöttning de behöver för att nå sin fulla potential. Dessutom behöver skolsystemet reformeras i grunden så alla elever får chansen att lyckas. För det krävs en annan regering och en ny politik, som inte endast utgår från att ett förstatligande av skolan ska lösa alla problem. En politik som sätter eleven i första rummet, som utgår från skolans lokala förutsättningar och som har tilltro till att professionen bestämmer över undervisningen.

Mål för skolpolitiken

Centerpartiet vill bygga en skola som ger varje elev chansen att lyckas utefter sin egen förmåga. En skola som kompenserar för ojämlikheter och skapar möjligheter för livsresor. För Centerpartiet måste svensk skolpolitik utgå från eleverna och deras förutsättningar. Vinster, politikernas särintressen eller lagstiftning som endast har till syfte att sortera ut de svagaste eleverna från de högpresterande får aldrig gå före. I Sverige har vi alldeles för länge försvarat ett skolsystem som inte sett till elevernas bästa. Konsekvenserna har blivit en utslagning, som helt i onödan kastat hundratusentals barn och unga i utanförskap. Det svenska skolsystemet måste göras om i grunden. Vi kan inte längre ha en skola som fungerar som en utslagningsmaskin. Vi behöver bygga en skola som ser till varje elevs förutsättningar och ger dem chansen att lyckas.

För att stoppa utslagningen och skapa en skola som ger varje elev goda livschanser föreslår reformgruppen följande mål som ska vägleda Centerpartiets skolpolitik:

1. Varje skola ska ge alla elever goda livschanser - oavsett vem som driver den, hur stor den är eller var den ligger
2. Alla elever ska gå ut grundskolan med fullständiga betyg och fullvärdiga kunskaper.
3. Alla elever ska få rätt stöttning i tid för att nå kunskapsmålen.
4. Lärares och rektorers roll och mandat ska stärkas.
5. Alla lärare ska vara behöriga.

En elev som inte går ut grundskolan med godkända betyg eller som inte gått på gymnasiet har idag begränsade möjligheter att göra en livsresa. Denna grupp är överrepresenterad i arbetslöshetsstatistiken och lever ofta i ohälsa och utanförskap. Det är oacceptabelt. Oavsett bakgrund ska du i Sverige ha goda chanser i livet. Alla vill inte göra en livsresa och alla lägger inte ner den

tid som ofta krävs. Men inget barn ska sorteras ut bara för att det bor i fel del av landet, att föräldrarna inte talar svenska eller för att man är mer praktiskt lagd än teoretiskt.

Alla barn och unga förtjänar en bra skolgång som utmanar dem och ger dem förutsättningar att lyckas. Det ställer krav på att det finns duktiga lärare som har tid och verktyg att se till varje elev. Alla elever har olika behov. Men alla har samma rätt till en bra utbildning. När klasserna är så pass stora att läraren inte kan se till varje elev eller när stödinsatserna är begränsade, lämnar vi eleverna till att klara sig själva. Det gör att vissa elever inte utmanas medan andra får svårt att nå kunskapsmålen. Det är inte värdigt ett land som Sverige.

Reformer

Varje år slås tiotusentals elever ut ur skolan. Det stänger dörren för framtida studier och kastar ut barn och unga i utanförskap och kriminalitet. Det får inte fortsätta. Centerpartiet vill se en skola som ger alla elever förutsättningar att nå så långt som möjligt. Nedan föreslår vi fem reformer som syftar till att fler elever ska kunna gå ut skolan med godkända betyg, att lärarna får de förutsättningar som krävs för att göra sitt jobb och att skolsystemet utformas så att det skapar incitament för skolor att minska utslagningen.

1. Eleven i fokus med en elevlag

Förslag

Elevperspektivet behöver stärkas så att elevens rättigheter och skyldigheter blir tydligare kopplat till skolplikten. Därför behövs en elevlag som, likt patientlagen och patientsäkerhetslagen, tydliggör elevens rätt till undervisning, inflytande, stöd och en trygg skolmiljö.

Varför behövs det en elevlag?

Det saknas idag ett tydligt elevperspektiv i Skollagen. Tillsynsmyndighetens uppdrag riktar in sig på planer och dokumentation för uppföljning, men när det faktiska stödet, som eleven har rätt till, uteblir är det eleven som får ta största konsekvensen av det. Det hamnar alltför ofta på föräldrarna att kämpa för att eleven ska få stöd, det är varken hållbart, rättvist eller rättssäkert. Det är inte bra för vare sig eleven, föräldern, läraren eller rektorn. Det måste vi komma bort ifrån.

Enligt Skollagen har alla elever rätt till stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Skolan har ett viktigt kompensatoriskt uppdrag och ska uppväga skillnader i elevers förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen. Men Skolinspektionen har funnit att skolor ofta brister i att bedöma och anpassa stödinsatser efter elevernas individuella behov och att dessa inte heller följs upp. Skolinspektionen har påvisat att stöd ofta sätts in för sent eller sker i en för liten utsträckning, detta trots att skolan ofta har kartlagt vilka behov som finns. Skolinspektionen påpekar brister, men medan brister åtgärdas på skolan riskerar eleven att missa viktiga år av stöd och vägledning. Det är helt oacceptabelt.

Det saknas inte enbart ett tydligt perspektiv i skollagen utifrån vilka rättigheter eleven har. Även vilka skyldigheter eleven har saknas. 69 procent av mellanstadieeleverna anser idag att de varje vecka har svårt att koncentrera sig, på grund av stök i klassrummet. 24 procent tycker till och med att det är svårt varje dag. Det är inte rimligt. Alla elever i skolan borde ha en skyldighet att bidra till en trygg och säker skolmiljö samt upprätthålla studiero för andra.

Hur ska en elevlag se ut och vad får det för konsekvenser?

Vi vill införa en elevlag. Elevlagen ska syfta till att inom grund- och gymnasieskolan stärka och tydliggöra elevers rätt till utbildning av god kvalitet som överensstämmer med vetenskap och beprövad erfarenhet. Om en huvudman bryter mot elevlagen måste det få konsekvenser. Elevlagen ska även fastställa vilka skyldigheter och vilket ansvar eleven har för sin egen skolgång och gentemot andra i skolan. I sammanhanget handlar det framförallt om att bidra till en trygg och säker skolmiljö samt upprätthålla studiero.

Elevlagen kommer vara ett viktigt verktyg för läraren gentemot skolläring och vårdnadshavare. Elevlagen gör det enklare för läraren att i dialogen med rektor säkerställa att eleven får det stöd den behöver inom ramen för skolplikten. Dessutom synliggör och förtydligar elevlagen vilka insatser som måste sättas in.

Elevlagen ska främja och förtydliga elevernas rätt till:

- Likvärdig utbildning av hög kvalitet.
- Tidigt stöd och anpassning.
- Delaktighet, inflytande och organisering.
- En trygg och säker skolmiljö.

Vilket stöd en elev får, ska inte vara avhängt på vem man har som förälder, vem ens lärare är, vilken skola man går på eller vilken del av landet man bor i. Huvudmannen har en skyldighet att se till att eleven får stöd för att klara skolan. Elevers skyldigheter samt rätt till undervisning, inflytande, stöd och en trygg skolmiljö behöver förtydligas och höras samman.

2. Stärk skolplikten

– gör stödinsatser obligatoriska

Förslag

Rätt stöd i rätt tid är avgörande för elevens kunskapsutveckling. Att en elev får stöd kan inte vara valbart. Inget barn får lämnas efter. Vi vill reformera skolplikten så att stödinsatser och anpassningar blir obligatoriska.

Varför behöver skolplikten stärkas?

Elever har olika behov men alla har samma rätt till en god utbildning. Skolan ska arbeta kompensatoriskt och ge varje elev det stöd eleven behöver för att utvecklas så långt som möjligt. En av grundorsakerna till att så många elever inte klarar skolan är att de inte får den stöttning de behöver eller att vårdnadshavare tackar nej till stödet när det väl erbjuds.

Rätt stöd i rätt tid är avgörande för elevens kunskapsutveckling och minskar dessutom behovet av större insatser senare under skolgången. Elever bör från skolstart screenas

för att skolan ska kunna upptäcka vad eleven behöver extra stöttning inom. Detta ska följas upp, liksom en obligatorisk insatstrappa, utifrån elevens behov och förutsättningar. Återkommande screeningar ska sedan avgöra om stödet behöver öka, minska eller sättas in på nytt. Det ska ske i dialog med vårdnadshavare men det ska inte krävas medgivande för att dessa insatser ska sättas in. Insatserna ska vara obligatoriska för både skola och elev. Elevernas rätt till kunskap och utveckling måste sättas i första rummet.

Hur ska skolplikten stärkas och vad får det för konsekvenser?

Vi vill reformera skolplikten för att göra det möjligt för obligatoriska extra anpassningar och stödinsatser. Insatserna ska bygga på evidens och ta sin utgångspunkt i regelbundna kartläggningar av elevernas kunskaper och förmågor i svenska, engelska och matematik. Insatserna ska kunna trappas upp och ned beroende på hur elevens kunskap utvecklas i de olika kartläggningarna. Exempel på mer omfattande insatser är intensivundervisning under helger och lov. Dessa insatser ska endast sättas in om andra, mindre omfattande insatser, inte bedöms vara tillräckliga. Det är rektorn som, i samråd med den ansvariga läraren och föräldrar, ska besluta vilka insatser som ska sättas in. I detta ingår även att föreslå om en elev behöver gå om en årskurs för att ha större möjlighet att kunna nå kunskapsmålen.

Förslaget innebär dels att rätt insatser sätts in i tid, dels att alla elever screenas och följs upp i syfte att både identifiera elever med behov och se till att varje elev utmanas i skolan. Screeningarna bör i sammanhanget vara digitala och enkla att bedöma. Detta gör det möjligt för skolan att lättare anpassa undervisningen utifrån elevernas förutsättningar och se till att fler får möjlighet att nå sin fulla potential.

Alla barn och unga förtjänar en bra skolgång som utmanar dem och ger dem förutsättningar att lyckas. Inget barn ska sorteras ut på grund av att ens föräldrar sätter stopp för extra undervisning eller att skolan inte har satt in de stödinsatser som krävs.

3. Kommunalt veto mot vinstdrivande skolor

Förslag

Vi vill se ett kommunalt veto mot etablering av vinstdrivande skolor så att etableringar sker utifrån kommunens långsiktiga förutsättningar och behov. Varje krona som det offentliga lägger på skolan måste gå till att minska utslagningen och stärka varje elev.

Varför vill vi införa ett kommunalt veto mot vinstdrivande skolor?

Friskolor utgör ofta ett viktigt komplement till den kommunala verksamheten. Det erbjuder ett alternativ för såväl lärare som elever och sätter press på den kommunala verksamheten att ständigt förbättra sig. Det finns dock ett stort problem med nuvarande friskolesystem: kommunen råar inte över beslutet när en friskola vill etablera sig eller utöka sin verksamhet i kommunen. Detta trots att kommunen har ett plats- och utbildningsansvar över alla elever. Det leder många gånger till en överetablering av skolplatser och att resurserna inte går dit där de behövs mest. När pengar helt i onödan går till tomma platser istället för nödvändiga stödinsatser spär det på utslagningen.

Om elevunderlaget är beräknat till exempelvis 500 platser och kommunen planerat sin verksamhet utifrån det får det uppenbara konsekvenser om en vinstdrivande skola med 200 skolplatser väljer att etablera sig i kommunen. Den vinstdrivande skolan suger ut resurser från den kommunala skolverksamheten utan att den kommunala verksamhetens kostnader går att minska i samma utsträckning då kommunen fortfarande har ett lagstadgat ansvar att erbjuda skola till alla. Även om antalet elever minskar behövs fortfarande en rektor, lärare, lokaler, matbetspisning osv. Detta innebär att den kommunala skolan tvingas skära ner på andra saker vilket påverkar kvalitén negativt. Större klasser, minskat särskilt stöd och försämrad tillgång till skolverksamhet utanför centralorten är vanligt i sammanhanget. Sammantaget riskerar detta att leda till en större utslagning. Alternativt måste kommunen öka sina kostnader per elev för att få sin verksamhet att gå runt, vilket gör att mer pengar måste skickas till den fristående skolan även om denna inte haft ökade kostnader. Det är inte en rimlig ordning.

Undantag för små skolor

Ett kommunalt veto mot friskolor löser framförallt två problem. För det första underlättar det samordningen av platser i kommunen vilket minskar risken för överetablering och skenande kostnader. För det andra stärker det den lokala förankringen och flyttar beslutsfattandet närmare den enskilda medborgaren. Vid etableringen av en skola med färre än 100 elever, till exempel en byskola, är problemet med överetablering och lokal förankring inte lika tydligt. Dessutom är småskolor ofta viktiga att ta över när kommunen drar sig ifrån att driva dem. Detta gör att skolor med färre än 100 elever inte bör vara föremål för ett veto. Skolinspektionen ska däremot även framgent granska en liten skolas ansökan till etablering.

Hur ska ett kommunalt veto införas och vad får det för konsekvenser?

Vi vill införa ett kommunalt veto mot nyetableringar och expanderings av vinstdrivande skolor. Idag är det staten, genom skolinspektionen, som har vetorätt om en friskola får etableras eller ej. Kommunen, å andra sidan, har inget att säga till om. Den ordningen har visat sig inte fungera. Både riksrevisionen och friskolekommittén har påpekat att Skolinspektionen ofta förbiser vilka följder etableringen får för kommunen. Bland annat skriver friskolekommittén att "i praktiken har Skolinspektionen gett tillstånd till ett antal friskolor mot de berörda kommunernas vilja och också sagt nej till skolor som kommunen inte haft någon invändning emot".

Skolan styrs av kommunen och bör även fortsättningsvis göra det. Därför behöver kommunen rustas med vetomöjlighet när en vinstdrivande skola vill etablera sig. Det är kommunen som har bäst kunskap om och förståelse för de lokala förutsättningarna, inte staten. Det system vi har i dag har visat sig leda till överetablering, kortsiktiga skoletableringar och därmed gjort att skattemedel inte används på bästa sätt för att ge varje elev chansen att lyckas. Det har spätt på utslagningen och försämrat kvalitén i skolan. Det systemet måste vi bort ifrån.

4. Ansträngning ska löna sig – slopa den skarpa godkäntgränsen

Förslag

Vi vill reformera betygssystemet i grunden så att även de med betyget F i svenska, engelska eller matematik kan söka sig vidare till gymnasiets yrkesprogram med sina övriga betyg. Dessutom vill vi införa ytterligare betygssteg under betyget E så att insatser belönas även för den som ännu inte uppnått ett E. All ansträngning ska löna sig.

Varför vill vi göra om betygssystemet?

Vi vill ändra betygssystemet i grunden. Betygssystemet är idag en viktig förklaring till den stora utslagningen i svensk skola. Betygskriterierna sätter oerhört höga krav på analys och teoretisk förmåga redan vid lägsta godkända betyg. Samtidigt är det ett krav att ha godkänt i alla kärnämnen samt fem ytterligare ämnen för att gå vidare från grundskolan till nästa nivå i utbildningssystemet. Detta leder per automatik till en hög utslagning.

Studier visar att en stor grupp elever, cirka tio procent, inte har de kognitiva förutsättningarna eller mognaden för att nå betyget E som det ser ut idag. För ett godkänt betyg i dag krävs att eleven kan, förutom att lära sig fakta och tillämpa sina kunskaper, också behöver klara av att värdera resultat och dra slutsatser. Det är färdigheter som endast krävdes för de högre betygen i det tidigare 1–5-betygssystemet. När du inte ett E räknas inte dina insatser i skolan alls.

Sveriges betygssystem är unikt sett utifrån ett internationellt perspektiv. Detta framförallt då betygen är avgörande för att komma vidare till nästa nivå i utbildningssystemet. Det finns inget forskningsmässigt stöd för att det system vi har i Sverige, med ett särskilt krav på ett visst antal godkända betyg för att ta sig vidare från grundskolan, är av avgörande betydelse om en elev kan tillgodose sig undervisningen på gymnasiet eller etablera sig på arbetsmarknaden. I andra jämförbara länder finns inte någon sådan gräns. I Estland används exempelvis inte betyg som grund för att ta sig in på gymnasiet och i Norge kan en elev inte få underkänt betyg utan bedöms på en skala mellan 1 och 5. Trots detta ligger både Norge och Estland bättre till i 2022 års PISA-mätning.

Forskning visar att dagens betygssystem drabbar de svagpresterande eleverna främst. När ens betyg bedöms utifrån ens svagaste sida bekräftar det att de inte lyckas, vilket skapar lägre incitament att anstränga sig mer och att delta aktivt i undervisningen. Då det inte finns några betygssteg under betyget E blir resultatet av insatserna ett F oavsett vad.

Hur vill vi göra om betygssystemet och vad får det för konsekvenser?

Vi vill ta bort den skarpa godkänthänsen så att alla elever kan söka sig vidare till gymnasiet yrkesprogram utifrån sina betyg. Dessutom vill vi införa fler betygssteg under betyget E. Genom att införa flera betyg även under E kan insatser belönas för den som ännu inte nått upp till E men som är på god väg.

För den elev vars insatser inte räknas kan det kännas meningslöst att anstränga sig. Med flera betygssteg under E skulle det bli tydligt att alla insatser och ansträngningar lönar sig. Oavsett nivå. Samtidigt skulle så kallade "snäll-E" kunna undvikas, det vill säga att lärare bedömer generösare än vad systemet egentligen tillåter därför att de vet att eleven inte har långt till ett E.

Det svenska betygssystemet är utformat på ett sätt så att elever som saknar förutsättningar att nå kunskapskraven missgynnas, stängs ute och utsätts för mycket hög press. Vi måste göra om betygssystemet i grunden så att all ansträngning lönar sig i skolan. Det betygssystem som vi har idag är inte värdigt ett land som Sverige.

5. Bättre lärare och mer tid för varje elev

Förslag

Många lärare saknar i dag de förutsättningar som krävs för att ge varje elev en chans att lyckas i skolan. Det beror bland annat på mycket omfattande administration, att klasserna är för stora och att många lärare saknar behörighet. Det är inte rimligt. Vi vill renodla lärarens roll, öka behörighetsgraden och se till att läraren får mer tid för varje elev. För att göra detta möjligt vill vi:

- Minska klasstorlekarna.
- Stärka lärarnas mandat.
- Göra mentorskapet frivilligt och ta bort kravet på två årliga utvecklingssamtal.
- Reglera planeringstiden.
- Ge mer pengar till skolor som anställer behöriga lärare.

Varför vill vi satsa på lärarna?

Lärare är ett samhällsviktigt yrke och forskning visar tydligt en koppling mellan lärares utbildning och elevers kunskaper. Lärares ämneskunskaper och pedagogiska kompetens har stor betydelse för att varje elev ska kunna utvecklas, känna engagemang och nå kunskapsmålen. En bra lärare är helt enkelt grundläggande för att eleverna ska nå framgång i skolan.

Lärare möter dagligen elever med vitt skilda behov. Vissa behöver stärka sin läsförmåga och det svenska språket, andra upplever otrygghet eller har problem med koncentrationssvårigheter och bidrar med stök i klassrummet. Elevsammansättningen är idag en annan än vad den var för 20 år sedan. En ökad invandring och fler barn och unga med NPF-diagnos förklarar till stora delar utvecklingen. Detta sätter ett stort ansvar på den enskilda läraren och förutsätter att den har rätt utbildning och verktygen att ge varje elev chansen att lyckas.

Anledningen till att lärare saknar förutsättningarna att ge varje elev stöttning är att de ofta bakbinds av omfattande administration, undervisar i mycket stora klasser och har begränsat utrymme att utforma sin undervisning. Sex av tio lärare menar att det största arbetsmiljöproblemet är den höga administrativa belastningen. Detta äter upp undervisningstiden och den tid de behöver för att planera och förbereda sig. Sju av tio lärare menar också att de har så stora klasser att eleverna inte får den hjälp de behöver. På lågstadiet är siffran nio av tio. De stora klasserna ökar risken för stök och ordningsproblem och gör att stödinsatser ofta uteblir.

Ett annat problem är att många lärare saknar utbildning i det ämne de undervisar i, eller saknar lärarutbildning helt och hållet. Tre av tio lärare inom grundskolan saknar behörighet. Inom gymnasieskolan är det en av fem. Behörigheten är lägre på fristående skolor (cirka 4 av 10 obehöriga i grundskolan) än på kommunala skolor. Dessutom är skillnaderna stora

mellan stad och land. De kommuner som idag har en lägre andel behöriga lärare uppvisar också sämre skolresultat. Sambandet mellan behörighet och studieresultat är tydligt.

En viktig orsak till att många lärare saknar behörighet är att det inte lönar sig ekonomiskt att utbilda sig till lärare. SACO visar exempelvis att en person som läser till lärare aldrig tjänar på sin utbildning. Det är dessutom mer lönsamt för huvudmän att anställa obehöriga lärare framför obehöriga trots att lagstiftningen säger att lärare ska vara behöriga.

Hur vill vi stärka lärarnas förutsättningar att vara lärare?

Den framgångsrika skolan börjar i klassrummet. Det är lärarna som gör den stora skillnaden och som är allra viktigast för elevernas kunskapsinhämtning och utveckling. För att läraren ska kunna ge varje elev chansen att lyckas behöver lärarnas roll renodlas. Den administrativa bördan behöver kraftigt minska så att mer tid kan ägnas åt undervisning och stöttning. Lärarnas mandat behöver dessutom stärkas och klasstorlekarna minska. För att göra detta anser vi att följande reformer behöver genomföras.

1. Reglera klasstorlekarna. Stora klasser skapar oordning och stök och gör att lärarna inte har tid att ge individuell stöttning till varje elev. Lärarna räcker helt enkelt inte till. Därför bör klasstorlekarna regleras. Idag kan lärare behöva undervisa i klasser som har mer än 30 elever. Det är inte rimligt. Vi vill reglera klasstorlekarna så att det max går 25 elever i en grundskoleklass.

2. Stärk lärarnas mandat. Idag lägger sig politiker alltför mycket i vad som ska och inte ska göras i klassrummet. Detta bakbinder lärarna och gör att det både införs nya metoder som har bristande stöd i forskningen och sätts stopp för andra som egentligen har vetenskapligt stöd. Vi anser att en lärare som har gått en femårig utbildning är bättre rustad att ta beslut om vilka böcker och verktyg som ska användas än politiker. Därför vill att lärare ska vara fria till att välja vilka läromedel och metoder som används i klassrummet så länge dessa vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

3. Reglera planeringstiden. Skolans viktigaste resurs är den tid eleverna spenderar med sina väl förberedda förskollärare och lärare. Detta kräver att det skapas förutsättningar för planering och för- och efterarbete. Därför vill vi reglera planeringstiden för lärare. Det är viktigt för att ge varje elev chansen att lyckas men också för att skapa en god arbetsmiljö, minska stressen och att stärka läraryrkets attraktivitet.

4. Mer tid till undervisning. Mentorskapet och utvecklingssamtalen utgör idag en stor arbetsbörda för lärarna. Åtta av tio lärare har idag inte tid att vara mentorer åt sina elever. Istället får de lägga tiden på mentorskapet utanför arbetstiden. Lärarna går på knäna och möjligheten att hjälpa elever som behöver stöd är högst begränsad. Därför bör mentorskapet göras frivilligt och läggas över på till exempel heltidsmentorer. Dessutom bör kravet på två utvecklingssamtal per läsår tas bort. Dialog med vårdnadshavare ska värnas, men det medför mycket administration och tar mycket tid från undervisningen. Elevers behov måste vara styrande. Därför bör det vara upp till rektorn att besluta om fler än ett samtal behövs under ett läsår.

För att varje elev ska få chansen att lyckas behövs det fler behöriga lärare. Behörighet är viktigt för att säkra att läraren har rätt kompetens och verktyg för att kunna utforma undervisningen utifrån elevernas förutsättningar och behov. Forskning visar att en elev som går på en skola med en hög andel behöriga presterar i genomsnitt tio procentenheter bättre än om den går på en skola med många obehöriga. Därför anser vi att följande behöver genomföras för att se till att fler behöriga arbetar i skolan.

5. Belöna skolor som anställer behöriga lärare. För att se till att fler lärare blir behöriga vill vi att statsbidragen till skolan viktas utifrån hur stor andel behöriga som är anställda på skolan. Detta skulle innebära att en skola får ett större anslag om den anställer fler behöriga lärare eller ser till att obehöriga lärare på skolan blir behöriga. Det skulle i sin tur göra det mer attraktivt att bli lärare och stärka behöriga lärares ställning på arbetsmarknaden, med möjlighet till högre löner.

6. Utbildningskrav för obehöriga. För att se till att obehöriga lärare blir behöriga vill vi ställa krav på huvudmännen att ta fram en utbildningsplan för varje anställd obehörig lärare. Den obehöriga lärarens provanställning ska kunna förlängas automatiskt om utbildningsplanen efterlevs. Det skulle leda till att obehöriga lärare blir ett undantag och inte en regel som i dagens skola. Det skulle även stärka anställningstryggheten för de obehöriga lärarna under tiden de utbildar sig och skapa mer stabilitet för eleverna. Huvudmän som bryter mot detta ska mötas av ekonomiska konsekvenser.